

Yılmaz, E. ve Serbest, M. B. (2026). Macaristan'da popülist siyasetin yükselişi ve dış politikaya yansımaları: Viktor Orbán dönemi. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 225-240.

MACARİSTAN'DA POPÜLİST SİYASETİN YÜKSELİŞİ VE DIŞ POLİTİKAYA YANSIMALARI: VİKTOR ORBÁN DÖNEMİ

Erdem YILMAZ*

Murat Bürkan SERBEST**

Öz: Macaristan, Viktor Orbán liderliğindeki Fidesz hükümetleri döneminde köklü bir siyasi ve idari paradigma değişimine uğramıştır. Bu süreç, literatürde sıklıkla tartışılan "illiberal demokrasi" modelinin kurumsallaşması ve devlet-toplum ilişkilerinin yeniden yapılandırılması ile karakterize edilmektedir. Bu çalışma, Fidesz'in pragmatik bir merkez partiden radikal popülist bir harekete evrimini; salt konjonktürel siyasi manevralarla değil, 1990'ların post-komünist geçiş sürecinin getirdiği yapısal sancılar ve Avrupa Birliği entegrasyonu ile eş zamanlı ortaya çıkan sosyo-ekonomik dengesizliklerin yarattığı toplumsal zemin üzerinden okumaktadır. Analiz kapsamında, 2010 sonrası dönemde yürürlüğe konan anayasal reformlar ve yasal düzenlemelerin, yürütme erkinin yasama, yargı ve medya üzerindeki denetimini artırarak merkezi iktidarı nasıl konsolide ettiği irdelenmektedir. Araştırma ayrıca, Budapeşte'nin dış politikasındaki stratejik dönüşümü; Avrupa Birliği ile yaşanan normatif gerilimlerin ötesinde, "Doğu'ya Açılım" ve "Bağlantısallık" (Connectivity) doktrinleri çerçevesinde ele almaktadır. Bu bağlamda, Rusya ve Çin gibi küresel güçlerle geliştirilen pragmatik ilişkilerin, Batı ittifakından ideolojik bir kopuş olmaktan ziyade, ulusal çıkarları maksimize etmeyi amaçlayan bir "stratejik otonomi" ve jeopolitik çeşitlendirme arayışı olduğu savunulmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle desenlenen bu çalışmada Macaristan vakası, liberal demokrasinin küresel ölçekteki erozyonunu ve çok kutuplu dünya düzeninde orta ölçekli devletlerin adaptasyon stratejilerini anlamlandırmak adına ampirik bir çerçeveye sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Macaristan, Viktor Orbán, popülizm, Doğu'ya açılım, bağlantısallık, Fidesz.

THE RISE OF POPULIST POLITICS IN HUNGARY AND ITS IMPLICATIONS FOR FOREIGN POLICY: THE VIKTOR ORBÁN ERA

Abstract: Hungary has undergone a profound political and administrative paradigm shift during the era of Fidesz governments led by Viktor Orbán. This process is characterized by the institutionalization of the "illiberal democracy" model, frequently discussed in the literature, and the restructuring of state-society relations. This study examines the evolution of Fidesz from a pragmatic centrist party to a radical populist movement; not merely through conjunctural political maneuvers, but through the lens of structural challenges inherited from the post-communist transition of the 1990s and the social context created by socio-economic imbalances emerging simultaneously with European Union integration. Within the scope of the analysis, it is scrutinized how constitutional reforms and legal regulations enacted in the post-2010 period consolidated central power by increasing the executive branch's control over the legislature, judiciary, and

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, 2350y08003@manas.edu.kg

 ORCID: 0000-0001-5863-0337

** Doç. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, murat.burkan@manas.edu.kg

 ORCID: 0000-0003-2961-6549

media. Furthermore, the research addresses the strategic transformation in Budapest's foreign policy within the framework of the "Eastern Opening" and "Connectivity" doctrines, extending beyond the normative tensions experienced with the European Union. In this context, it is argued that the pragmatic relations developed with global powers such as Russia and China represent a quest for "strategic autonomy" and geopolitical diversification aimed at maximizing national interests, rather than an ideological rupture from the Western alliance. Designed using a qualitative research method, this study presents the case of Hungary as an empirical framework for understanding the global erosion of liberal democracy and the adaptation strategies of middle powers in a multipolar world order.

Keywords: Hungary, Viktor Orbán, populism, eastern opening, connectivity, Fidesz.

Macaristan, son çeyrek yüzyılda köklü siyasi ve toplumsal değişimlere sahne olmuştur. Özellikle Viktor Orbán liderliğindeki Fidesz hükümetleri, ülkenin siyasi yelpazesinde kayda değer bir dönüşüme işaret etmektedir. Bu dönüşüm, literatürde sıklıkla tartışıldığı üzere sadece bir iktidar değişikliği değil, aynı zamanda 1990'lardaki rejim değişikliği ve 2000'lerin başındaki Avrupa Birliği (AB) entegrasyon sürecinin yarattığı ekonomik ve sosyal beklentilerin karşılanamamasına bir tepki olarak gelişen popülist bir dalganın sonucudur. Macaristan, bu süreçte liberal demokratik normların sorgulandığı ve yürütme erkini güçlendiren "merkezi güç sahası"nın inşa edildiği yeni bir siyasi rotaya girmiştir.

Bu çalışma, Macaristan'ın Viktor Orbán liderliğinde yaşadığı siyasi değişimleri, "aşırı sağ" kavramsallaştırmasından ziyade, popülizm ve stratejik özerklik arayışı çerçevesinde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Orbán iktidarı temelde iki farklı dönemde ele alınabilir: 1998-2002 arasındaki birinci dönem ve 2010'dan günümüze kadar devam eden, kurumsal yapının kökten dönüştürüldüğü ikinci dönem. Çalışma, özellikle 2010 sonrası dönemde Fidesz'in uyguladığı iç konsolidasyon stratejilerinin—yeni anayasa, seçim yasası değişiklikleri ve medya düzenlemeleri—dış politikada nasıl bir manevra alanı yarattığına odaklanmaktadır.

Araştırmanın temel problemi, Macaristan'da yükselen popülist siyasetin iç yapıyı dönüştürürken, uluslararası yönelimi nasıl yeniden şekillendirdiğidir. Bu bağlamda, Macaristan'ın dış politikası, sadece Batı ile bir çatışma alanı olarak değil, "Doğu'ya Açılım" (Keleti Nyitás) ve "Bağlantısallık" (Connectivity) stratejileri ekseninde incelenmektedir. Macaristan'ın Rusya ve Çin gibi küresel güçlerle geliştirdiği ilişkiler, ideolojik bir eksen kaymasından ziyade, ülkenin jeopolitik konumunu bir kaldıraç olarak kullanarak AB içindeki pazarlık gücünü artırma çabası olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, Macaristan örneği üzerinden, 21. yüzyılda liberal demokrasinin karşılaştığı meydan okumaları ve orta ölçekli devletlerin değişen küresel güç dengelerindeki stratejik arayışlarını anlamlandırma açısından kritik bir önem taşımaktadır. Bir AB ve NATO üyesi olan Macaristan'daki bu dönüşümün analizi, Birlik içindeki bir üye devletin ulusal egemenlik söylemiyle küresel rekabeti nasıl yönetmeye çalıştığını ortaya koyacaktır.

Bu çerçevede çalışmanın temel araştırma soruları şunlardır:

1. Macaristan'daki popülist dönüşüm, 1990'ların geçiş süreci ve AB entegrasyonunun yarattığı hangi sosyo-ekonomik boşluklar üzerinden yükselmiştir?
2. 2010 sonrası gerçekleştirilen yasal ve anayasal düzenlemeler, Fidesz'in iktidarını tahkim eden "merkezi güç sahası"nı nasıl oluşturmuştur?
3. Macaristan'ın "Doğu'ya Açılım" ve "Connectivity" stratejileri, ülkenin Batı ittifakı içindeki konumunu ve stratejik özerkliğini nasıl etkilemektedir?

Tüm bu soruları cevaplamak için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, betimleyici ve karşılaştırmalı analiz tekniklerinden yararlanarak Macaristan'ın iç ve dış politika yönelimleri incelenmiştir.

Çalışmanın hipotezleri şu şekilde tespit edilmiştir:

- **H1:** Fidesz'in popülist yükselişinin temel nedeni, komünizm sonrası geçiş sürecinde ve AB entegrasyonunda vaat edilen ekonomik refahın topluma yayılamamasıdır.

- **H2:** 2010 sonrası yapılan anayasal ve yasal değişiklikler, denge ve denetleme mekanizmalarını zayıflatarak iktidarın merkezileşmesini ve uzun süreli konsolidasyonunu sağlamıştır.
- **H3:** Macaristan'ın Rusya ve Çin ile geliştirdiği "Bağlantısallık" (Connectivity) stratejisi, Batı ittifakından kopmayı değil, Doğu ve Batı arasında köprü olarak Macaristan'ın AB nezdindeki siyasi ve ekonomik pazarlık gücünü artırmayı hedeflemektedir.

1. Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve: Sağ Siyasetin Dönüşümü ve Popülizm

Siyasi yelpazede "Sağ" ve "Sol" ayrımı, kökenlerini Fransız İhtilali'ne (1789) dayandırır. İhtilal sırasında, Kral'ın meclisinde oturma düzeni bu terimlerin doğuşuna zemin hazırlamıştır; Kral'ın sağında oturanlar monarşiyi ve geleneksel düzeni savunan muhafazakârları, solunda oturanlar ise cumhuriyetçi ve reformist eğilimleri temsil edenleri ifade etmekteydi. Genel olarak sağ siyaset, geleneksel değerlere, milliyetçiliğe, toplumsal hiyerarşiye ve sınırlı devlet müdahalesine vurgu yaparken; sol siyaset eşitlik, toplumsal değişim, sosyal adalet ve geniş devlet refahına odaklanır (Bobbio, 1996, s. 1-4).

20.yüzyılın siyasi gelişmelerine paralel olarak şekillen "aşırı sağ" kavramı ise, liberal demokratik normlara karşıtlık, güçlü bir milliyetçilik ve genellikle göçmen karşıtı söylemlerle tanımlanan çeşitli hareketleri kapsamaktadır. Günümüzde bu şemsiye altında "radikal sağ", "popülist sağ" ve "aşırı sağ" gibi farklı sınıflamalar yapılmaktadır (Öner, 2015, s. 86; Yılmaz, 2024, s. 136). Akademisyenler, bu ideolojik aileyi popülizm ve liberal olmayan unsurları da içerecek biçimde ele almıştır. Bu gruplar arasında ortak olan temel unsurlar, göç karşıtlığı ve ulusal kimliğe yapılan güçlü vurgu olup; toplumun 'saf' halk ile yozlaşmış elitler arasında bölünmüş olduğu yönündeki ideolojik yapı üzerine inşa edilmektedir (Gattinara ve Froio, 2023, s. 419-420; Jonge, 2018, s. 189-190). Aşırı sağın cazibesi, kriz dönemlerinde veya ulusal bütünlüğün tehdit altında algılandığı anlarda mevcut siyasi ve ekonomik sistemlere yönelik hoşnutsuzluklarla örtüşen anlatılar geliştirebilmesinde yatmaktadır (Halikiopoulou ve Vlandas, 2020, s. 427-428; Halikiopoulou ve Vasilopoulou, 2016, s. 26-27).

Bu bağlamda "Yeni Aşırı Sağ" kavramı, geleneksel aşırılıkçı ideolojilerin daha ılımlı ve toplum tarafından kabul edilebilir bir biçimde yeniden sunulmasıyla karakterize edilen bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapılar, "stratejik liberalizm" olarak adlandırılan bir yöntemle, kamuoyuna daha ılımlı görüşler sunarken özel alanlarda radikal inançlarını sürdürebilmekte ve böylece meşruiyet kazanmaktadır (Ahmed ve Psoiu, 2020, s. 233). Yeni Aşırı Sağ, kültürel hoşnutsuzlukları etkin biçimde kullanarak, göç ve ulusal kimlik meseleleri etrafında seçmenlerde korku ve öfke uyandıracak söylemler geliştirmektedir (Goodman, 2020, s. 1014). İdeolojik açıdan bazı liberal ilkeleri seçici biçimde entegre eden bu hareketler, demokrasiye yönelik tehditlerden halkı koruma iddiası üzerinden demokratik yapılarla etkileşimde bulunabilmektedir (Wondreys, 2023, s. 300-301).

Bununla birlikte, Macaristan siyasetini ve Fidesz'in dönüşümünü tam olarak anlamlandırmak için literatürde "aşırı sağ" kavramından ziyade "popülizm" kavramı daha açıklayıcı bir çerçeve sunmaktadır. Fidesz, aşırı sağ bir hareket olarak değil, "ulusal muhafazakâr" ve "sağ popülist" bir parti olarak tanımlanmaktadır. Popülizm, toplumu "saf halk" ve "yozlaşmış seçkinler" olarak ikiye ayıran ve siyasetin halkın genel iradesinin bir ifadesi olması gerektiğini savunan ince merkezli bir ideolojidir (Mudde, 2004). Orbán liderliğindeki Fidesz, bu popülist stratejiyi kullanarak "Brüksel bürokrasisi", "uluslararası spekülâtörler" ve "liberal elitler"i Macar ulusal çıkarlarının karşısındaki "ötekiler" olarak konumlandırmıştır.

Fidesz'in kurumsal dönüşümü de bu ideolojik kaymayı yansıtmaktadır. 1988'de kurulan Genç Demokratlar İttifakı (Fiatal Demokraták Szövetsége), başlangıçta liberal ve anti-komünist bir gençlik hareketiyken, 1990'ların ortalarından itibaren muhafazakâr bir

çizgiye kaymıştır. Parti, tabanını genişletmek ve sağ siyaseti birleştirmek amacıyla 2003 yılında ismini ve yapısını değiştirerek "Fidesz – Macar Yurttaş Birliği" (Fidesz – Magyar Polgári Szövetség) adını almıştır. Bu yapısal dönüşüm, partinin sadece bir siyasi örgüt olmaktan çıkıp geniş bir toplumsal harekete dönüşmesine ve 2010 sonrası "merkezi güç sahası"nı inşa etmesine zemin hazırlamıştır.

1.2. Popülizmin Yükselişinde Tarihsel Bağlam: Geçiş Sürecinin Ekonomi Politikası ve AB Entegrasyonu

Fidesz'in 2010 yılında anayasal çoğunlukla iktidara gelmesinin ve popülist söylemin Macar toplumunda güçlü bir karşılık bulmasının temelinde, 1990'lardaki rejim değişikliği ve 2000'lerin başındaki Avrupa Birliği (AB) entegrasyon sürecinin yarattığı toplumsal hayal kırıklıkları yatmaktadır (Greskovits, 1998). Macaristan'da 1989 sonrası demokratikleşme süreci, halk nezdinde siyasi bir özgürleşmeden ziyade doğrudan "Batı Avrupa seviyesinde ekonomik refah" ile özdeşleştirilmiştir. Ancak 1990'ların başında uygulanan serbest piyasa reformları ve hızlı özelleştirmeler, beklenen ani refah artışını sağlamadığı gibi işsizliği artırmış ve gelir dağılımındaki adaletsizliği derinleştirmiştir (Scheiring, 2020).

Benzer bir hayal kırıklığı süreci, 2004 yılındaki Avrupa Birliği üyeliğiyle de yaşanmıştır. Macar toplumu için AB üyeliği, demokratik normların konsolidasyonundan çok, ekonomik bir kalkınma ve "Batı'ya yetişme" projesi olarak algılanmıştır. Ancak AB üyeliğinin ilk yıllarında Macaristan'ın ekonomik performansı diğer Visegrad ülkelerinin (örneğin Polonya ve Slovakya) gerisinde kalmış, bu durum "Avrupalılaştırma" sürecine dair şüpheleri artırmıştır (Ágh, 2017, s. 32-44). Macaristan'da demokratik değer anlayışının Batı Avrupa'daki gibi kökleşmemesinin temel nedenlerinden biri, demokratik gelişimin ekonomik güvence ile ilişkilendirilmesi; ekonomik kriz anlarında ise demokrasinin sorgulanabilir hale gelmesidir (Bozóki, 2015, s. 247-262).

Bu sürecin kırılma noktası ise 2006 yılında dönemin Sosyalist Başbakanı Ferenc Gyurcsány'nin, ekonominin durumu hakkında halka yalan söylediklerini itiraf ettiği basına sızan "Öszöd Konuşması" ve ardından gelen kitlesel protestolar olmuştur. Hemen akabinde 2008 Küresel Ekonomik Krizi'nin Macaristan üzerindeki yıkıcı etkisi, hane halkının döviz cinsi borçlarını ödenemez hale getirmiş ve dönemin hükümetini IMF ile anlaşmaya mecbur bırakmıştır (Bohle ve Greskovits, 2012). Bu konjonktür, seçmen nezdinde "Batı tipi liberal demokrasi" ile "ekonomik güvensizliği" eşitlemiştir. Araştırmalar, bu dönemde artan hane halkı borçluluğunun popülist partilere olan desteği doğrudan artırdığını göstermektedir (Gyöngyösi ve Verner, 2021). Viktor Orbán, bu toplumsal öfkeyi başarılı bir şekilde kanalize ederek, 1989-2010 arasındaki dönemi "başarısız bir geçiş süreci" olarak nitelendirmiş ve 2010 seçimlerini "sandıkta yapılan bir devrim" olarak sunarak iktidarını meşrulaştırmıştır (Körösenyi vd., 2020; Arato, 2010, s. 19-44).

2. Macaristan'da Siyasi Yönelimlerin Tarihsel Gelişimi

Macaristan'ın siyasi tarihi, 20. yüzyıl boyunca yaşanan travmatik kırılmalarla ve farklı ideolojik yönelimlerle şekillenmiştir. Bu tarihsel arka plan, günümüzdeki popülist siyasetin beslediği milliyetçi damarı anlamak açısından önemlidir. Birinci Dünya Savaşı sonrası Trianon Antlaşması'nın (1920) yarattığı toprak kayıpları ve "Büyük Macaristan" idealinin çöküşü, milliyetçi ve revizyonist akımların canlı kalmasına neden olmuştur (Williamson, 2014, s. 22–24). İki savaş arası dönemde Miklós Horthy rejimi ve İkinci Dünya Savaşı sırasında iktidara gelen, antisemitizmi ve aşırı milliyetçiliği temsil eden Ok ve Haç Partisi gibi radikal örnekler, Macar siyasi hafızasında derin izler bırakmıştır (Cornelius, 2011, s. 334–342).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise Sovyet etkisi altında sosyalist bir yönetim kurulmuştur. 1956 Macar İsyanı'nın bastırılmasının ardından János Kádár yönetiminde

"Gulaş Sosyalizmi" adı verilen ve göreceli ekonomik esneklik sağlayan bir model uygulanmıştır (Beger, 2023, s. 193). Ancak 1989 yılında Sovyet etkisinin zayıflamasıyla birlikte Macaristan, siyasi yapısını köklü biçimde değiştirerek demokrasiye geçiş sürecine girmiş ve Batı ile entegrasyon yolunda adımlar atmıştır (Lorenz ve Bos, 2023, s. 1-3).

2.1. Geçiş Süreci, Siyasi Parçalanma ve Fidesz'in Dönüşümü (1989–2003)

1989'dan itibaren yaşanan geçiş süreci, Macaristan siyasetinde çoğulcu yapının oluştuğu ancak aynı zamanda derin kutuplaşmaların temellerinin atıldığı bir dönemdir. Bu süreçte siyasi söylem, vatandaşların yeni elde ettikleri siyasi iradeyi tanımlarıyla birlikte, salt siyasi olanaklardan ziyade sorumluluklara vurgu yapan yeni bir demokratik çerçeveye evrilmiştir (Popping, 2012, s. 2416; Popping vd., 2020, s. 1503). 1990'ların başındaki siyasi atmosfer, Macar Sosyalist Partisi (MSZP), Macar Demokratik Forumu (MDF) ve Genç Demokratlar İttifakı (Fidesz) gibi aktörlerin öne çıktığı, ideolojik yelpazede farklılıklar gösteren parçalı bir yapı arz etmiştir (Anghel ve Jones, 2024, s. 56-57).

Bu dönemde siyasi yönelimleri belirleyen temel faktör, ekonomik ve toplumsal dönüşümün yarattığı sancılar olmuştur. Komünist ekonomi modelinin çökmesi, geniş kitlelerde hayal kırıklığı yaratmış; bu durum Macaristan'ı küreselleşmenin tehdidi altındaki bir ulus olarak resmeden popülist ve milliyetçi söylemlerin gelişmesi için verimli bir zemin oluşturmuştur (Molnár ve Whigham, 2019, s. 134-135; Şahin, 2007, s. 7). Siyasi aktörler, bu süreçte parçalanmış tarihsel bilinçten ulusal bir kimlik inşa etmeye çalışarak, komünizm öncesi ulusal sembolleri kamusal alanda yeniden canlandırmışlardır (Palonen, 2013, s. 538-539).

Bu tarihsel ve toplumsal bağlam içinde Fidesz, stratejik bir ideolojik dönüşüm geçirmiştir. 1988'de liberal ve anti-komünist bir gençlik hareketi olarak kurulan parti, 1990'ların ortalarından itibaren muhafazakâr sağa doğru kaymıştır. Parti, tabanını genişletmek ve dağılmış haldeki sağ siyaseti birleştirmek amacıyla 2003 yılında ismini ve yapısını değiştirerek "Fidesz – Macar Yurttaş Birliği" (Fidesz – Magyar Polgári Szövetség) adını almıştır. Bu yapısal dönüşüm, partinin sadece bir siyasi örgüt olmaktan çıkıp geniş bir toplumsal harekete dönüşmesine ve 2010 sonrası inşa edeceği merkezi iktidara zemin hazırlamıştır.

3. Viktor Orbán İktidarının Dönemlendirilmesi

Viktor Orbán'ın siyasi kariyeri ve Macaristan'daki iktidar pratikleri, Fidesz'in ideolojik evrimi ve devlet yapısındaki dönüşüm dikkate alındığında, birbirinden niteliksel olarak ayrılan iki temel dönemde incelenmelidir.

3.1. Birinci İktidar Dönemi (1998-2002): Muhafazakâr Siyasetin Provası

1998 ile 2002 yılları arasındaki dönem, Viktor Orbán'ın ilk başbakanlık deneyimini ve Macaristan siyasetinde liberal demokrasiden daha belirgin bir sağcı eksene geçişi temsil etmektedir. 1998 seçimlerinde Fidesz'in elde ettiği zafer, önceki Sosyalist Parti (MSZP) hükümetinin ekonomi yönetimine yönelik geniş toplumsal hoşnutsuzluğun ve reform yorgunluğunun bir sonucuydu. Fidesz, bu dönemde güçlü ve organize bir devlet vaadiyle, liberalizme yönelik algılanan tehditlere karşı korumacı bir duruş sergileyerek toplumsal desteği kazanmıştır (Jost ve Kende, 2019, s. 97).

Bu dönemdeki siyasi atmosfer, demokrasiye ve ulusal kimliğe dair toplumsal anlayışlardaki ayrışmalarla ve "kültür savaşları"nın ilk tohumlarıyla şekillenmiştir. Orbán'ın siyasi stratejisi, seçmenlerin memnuniyetsizliğini dışa vuran popülist söylemleri benimseme istekliliğiyle karakterize olmuştur. Fidesz, kültürel ve ulusal temaları kullanarak, özellikle geleneksel sol politikaların vaatlerinden hayal kırıklığına uğramış seçmenleri etkilemek için

etkili bir strateji izlemiş; milliyetçilik ile ekonomik kaygıları iç içe geçirmiştir (Anghel ve Jones, 2024, s. 58-59).

Ekonomik dalgalanmaların ve toplumsal istikrarsızlığın gölgesinde geçen bu süreçte Fidesz, kendisini küreselleşmenin tehditlerine karşı bir savunma hattı olarak konumlandırmıştır (Sebök vd., 2018, s. 748). Parti, genç ve liberal bir hareketten, Macar değerlerinin savunucusu olan muhafazakâr bir kitle partisine dönüşürken, siyasi kimliklerin akışkanlığını da ustaca kullanmıştır (Szabó ve Lönnqvist, 2021, s. 679-680). Ancak koalisyon hükümeti olması nedeniyle bu dönemde radikal bir rejim değişikliği yaşanmamış, Orbán'ın 2002 seçimlerini kaybetmesi ise partinin stratejisini gözden geçirerek 2010'da "daha hazırlıklı" bir şekilde geri dönmesine zemin hazırlamıştır.

3.2. İkinci İktidar Dönemi (2010-Günümüz): Merkezi Güç Sahasının İnşası ve Sistem Değişikliği

2010 seçimlerinde parlamentoda elde edilen üçte ikilik anayasal çoğunluk, Macaristan siyasetinde bir milattır. Bu tarihle başlayan ve 2014, 2018, 2022 seçim zaferleriyle kesintisiz devam eden ikinci dönem, sadece bir hükümet değişimi değil, devletin kurumsal mimarisinin kökten dönüştürüldüğü bir süreçtir. Orbán, ülkenin kolektif hafızasında yer alan Trianon travmasını ve güçlü liderlik arayışını, modern popülist stratejilerle harmanlayarak "Sandık Devrimi" söylemiyle meşrulaştırmıştır (Lendvai, 2017, s. 187). Bu dönemde yönetim, AB normlarından uzaklaşarak, daha çok ikili ilişkileri ve ulusal egemenliği önceleyen bir paradigma benimsemiş; Fidesz hükümeti, "illiberal demokrasi" vizyonu doğrultusunda yargı, medya, sivil toplum ve seçim sistemini kapsayan köklü yasal düzenlemelere gitmiştir (Müller ve Gazsi, 2022, s. 398).

Dönüşümün en kritik adımı, 2011 yılında kabul edilen ve 2012'de yürürlüğe giren Yeni Temel Yasa (Anayasa) olmuştur. Hükümetin güç konsolidasyonu stratejisinin en önemli parçası olan bu anayasa, denetim mekanizmalarını zayıflattığı ve yürütmenin yargı üzerindeki etkisini artırdığı gerekçesiyle eleştirilmiştir (Bánkuti vd., 2012, s. 141). Yeni anayasal düzen, sadece iktidar partisinin yetkilerini artırmakla kalmamış, aynı zamanda Macaristan'daki siyasi sistemde daha önce var olan denge ve fren (checks and balances) mekanizmalarını işlevsiz hale getirmiştir (Jenne ve Mudde, 2012, s. 150-151). Orbán yönetimi, bu değişiklikleri AB tarafından gelen "dışsal müdahalelere" karşı ulusal egemenliği korumak için gerekli reformlar olarak savunmuştur (Bozóki ve Hegedüs, 2018, s. 1174). Bu süreçte medya kuruluşlarının hükümete yakın KESMA vakfı altında merkezileştirilmesi ve sivil toplum kuruluşlarını hedef alan (örneğin 'Stop Soros' yasaları) düzenlemeler, demokratik alanı daraltmıştır (Bíró-Nagy, 2021, s. 406). Bu otoriterleşme eğilimi, Orbán tarafından Batı'nın liberal demokratik ilkelerine bir alternatif olarak sunulan "illiberal demokrasi" kavramıyla teorize edilmiştir (Kelemen, 2017, s. 212-215).

Orbán iktidarı, karşılaşılan kriz anlarını gücünü pekiştirmek ve toplumsal desteği birleştirmek için stratejik fırsatlara dönüştürmüştür. 2015 Mülteci Krizi sırasında hükümet, mültecilere karşı güvenlikçi bir söylem benimseyerek, onları ulusal güvenlik ve kültürel kimlik için bir tehdit olarak çerçevelemiştir (Bíró-Nagy, 2016, s. 1036). Güney sınırlarına tel örgüler çekilmesi ve AB'nin kota sisteminin reddedilmesi, Orbán'ın "Hristiyan Avrupa'nın koruyucusu" imajını güçlendirmiştir (Winslow, 2016, s. 103). Bu popülist yaklaşım, belirsizlik dönemlerinde güçlü lider arayan kararsız seçmenleri cezbetmiş ve Fidesz'in tabanını genişletmiştir (Tok, 2018, s. 89-90; Hajnal ve Hajnal, 2023, s. 174). Benzer şekilde 2020 yılındaki COVID-19 pandemisi süreci, yürütme yetkilerini anayasal denetimden kaçırarak genişletmek adına kullanılmıştır. Korkut'un (2020) belirttiği üzere, toplumdaki korku iklimi araçsallaştırılmış; "Koronavirüs Yasası" ile hükümet kararnamelerle ülkeyi yönetme yetkisi almıştır. Bu süreçte AB'nin verdiği ilk tepkilerin gecikmeli ve tutarsız olması

da üye devletler ile Brüksel arasındaki yönetim krizini derinleştirmiştir (Deruelle ve Engeli, 2021; Goniewicz vd., 2020, s. 3838).

Macaristan'ın demokratik normlardan uzaklaşması, AB'yi kurumsal tedbirler almaya zorlamış ancak bu süreç siyasi bölünmeler nedeniyle sancılı ilerlemiştir. 2017'de gündeme gelen ve Macaristan'ın AB değerlerini ciddi şekilde ihlal etme riskine karşı işletilen 7. Madde prosedürü, üye devletler arasındaki siyasi bölünmeler ve oy birliği şartı nedeniyle beklenen caydırıcılığı sağlayamamıştır (Durakçay, 2023, s. 4-6; Closa, 2018, s. 697-698). Buna karşılık Macar hükümeti, AB'yi Macar kültürünü ve özerkliğini baltalayan "zorba bir dış güç" olarak tasvir eden bir "biz ve onlar" dikotomisi kurmuştur (Benczes ve Szabó, 2020, s. 347-348). Bu strateji, iç siyasette demokratik gerileme eleştirilerini savuşturmak için etkili bir araç olmuştur. Ancak 2020 sonrasında AB, fonların kullanımını hukukun üstünlüğü şartına bağlayan yeni bir mekanizma (Rule of Law Conditionality Regulation) geliştirmiştir (Hoxhaj, 2021, s. 773-4). Bu mekanizma, Macaristan'ın AB fonlarına erişimini kısıtlayarak hükümeti pazarlık masasına oturmaya zorlamış olsa da AB'nin temel değerleri uygulama konusundaki kararlılığı halen tartışma konusudur (Priebus ve Anders, 2023, s. 231; Kende vd., 2018).

3.3.1. Dış Politikada Stratejik Dönüşüm: Doğu'ya Açılım ve Bağlantısallık (Connectivity)

Viktor Orbán'ın 2010 sonrası dönemde inşa ettiği "merkezi güç sahası", sadece iç siyasetteki bir konsolidasyonla sınırlı kalmamış, dış politikada da köklü bir paradigma değişimini beraberinde getirmiştir. Macaristan, bu dönemde Avrupa Birliği (AB) ile ilişkilerini gerilimli bir zeminde sürdürürken, Rusya ve Çin gibi küresel güçlerle stratejik ortaklıklar geliştirmiştir. Bu süreç, literatürde genellikle "Batı'dan kopuş" olarak okunsa da, Orbán hükümeti tarafından "Doğu'ya Açılım" (Keleti Nyitás) ve daha güncel bir kavramsallaştırmayla "Bağlantısallık" (Connectivity) stratejisi olarak tanımlanmaktadır. Başbakanın Siyasi Direktörü Balázs Orbán'ın (2023) teorize ettiği bu stratejiye göre Macaristan; bloklaşan dünyada bir taraf seçmek yerine, Doğu ve Batı ekonomileri arasında bir köprü (keystone state) olmayı ve jeopolitik konumunu ekonomik avantaja çevirmeyi hedeflemektedir.

Bu stratejik dönüşümün en somut ayağını Rusya ile ilişkiler oluşturmaktadır. Ancak bu çalışmada Rusya'nın örnek vaka olarak seçilmesinin temel nedeni sadece ekonomik pragmatizm değil, aynı zamanda ideolojik bir "otokratik dayanışma" arayışıdır. Moisés Naím'in (2022) "gücün intikamı" (The Revenge of Power) olarak tanımladığı küresel otoriter ağın bir parçası haline gelen Orbán, liberal demokrasiye alternatif arayışında Rusya ve Çin gibi sistemik rakiplerle iş birliğine gitmiştir. Rusya ile kurulan ilişkiler, Orbán yönetimine, AB'nin "hukuk devleti" eleştirilerine karşı koyabilmesi için ihtiyaç duyduğu ekonomik kaldırıcı ve enerji güvenliğini (Paks II Nükleer Santrali ve doğalgaz anlaşmaları) sağlamaktadır (Richardson ve Wodak, 2022, s. 404). Bu ilişki, tek taraflı bir bağımlılıktan ziyade, Macaristan'ın AB içindeki pazarlık gücünü artıran karşılıklı bir çıkar ilişkisine dayanmaktadır (Gómez vd., 2023, s. 3).

Macaristan'ın dış politikasındaki bu eksen kayması, iç siyasetteki "illiberal" dönüşümle de doğrudan bağlantılıdır. Hükümetin yargı bağımsızlığını kısıtlayan ve medyayı kontrol altına alan uygulamaları, AB nezdinde sert eleştirilere maruz kalırken (Hoffmann ve Gárdos-Orosz, 2022; Ozer vd., 2023); Rusya ve Çin gibi aktörlerin iç işlerine karışmayan tutumu, Orbán için bu ülkeleri cazip ortaklar haline getirmiştir. Ayrıca, Macaristan'da azınlık haklarına ve özellikle Roman vatandaşlara yönelik kısıtlayıcı politikalar ve göçmen karşıtlığı, Batı'nın insan hakları normlarıyla çelişirken, Doğu'nun otoriter devlet anlayışıyla örtüşmektedir (PASOS, 2023). Dolayısıyla dış politika, rejimin içerdeki bekasını tahkim eden bir kalkan işlevi görmektedir (Waters ve Call, 2024, s. 684-685).

Bu stratejinin söylemsel meşruiyeti ise tarihsel revizyonizm üzerinden sağlanmaktadır. Orbán hükümeti, AB'yi Macar egemenliğini tehdit eden "yeni bir Moskova" (Sovyet benzeri bir yapı) olarak çerçevelerken, paradoksal bir şekilde Rusya ile yakınlaşmaktadır. Bu söylemde referans alınan tarihsel dönem, demokrasinin tesis edildiği 1989 sonrası değil; Macar Krallığı'nın "şanlı geçmişi" ve Miklós Horthy döneminin otoriter muhafazakârlığıdır. Hükümet, Trianon travmasını ve tarihsel mağduriyetleri canlı tutarak, AB ile yaşanan gerilimleri "ulusal egemenlik savaşı" olarak sunmakta ve milliyetçi tabanı birleştirmektedir (Ágh, 2017; Lindstrom, 2020).

Bununla birlikte, Macaristan ile AB arasındaki gerilimler arttıkça, Orbán hükümeti ekonomik ve siyasi ortaklıklar için Rusya'ya ve Doğu'ya yönelmiş; bu durum ülkenin AB içindeki konumunu zayıflatma riskini doğursa da hükümet tarafından "stratejik özerklik" olarak sunulmuştur (Fabry, 2018, s. 166). Ancak Ukrayna savaşı sonrası değişen güvenlik mimarisi, Macaristan'ın bu denge politikasını sürdürmesini giderek zorlaştırmaktadır (Vidnianskyi, 2024, s. 723).

3.3.2. AB ile Derinleşen Kriz: 7. Madde Süreci, Pandemi ve Hukuk Devleti Koşulluluğu

2015 sonrası dönem, Macaristan ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki ilişkilerin "gerilimli" bir halden "yapısal bir krize" dönüştüğü kritik bir evreyi temsil etmektedir. Orbán hükümetinin göç ve iç yönetim konularında benimsediği politikalar, AB kurumları nezdinde Macaristan'ın "farklılaşan" (diverging) politik yolunun denetlenmesi gerekliliğini doğurmuştur. Özellikle 2015 Mülteci Krizi, ilişkilerdeki kopuşun ilk somut işareti olmuştur. Hükümetin güney sınırlarına tel örgüler çekerek başlattığı "sınır savunma" politikası ve mültecilerin üye ülkeler arasında dağıtılmasını öngören kota sistemini reddetmesi, Birlik içindeki dayanışma mekanizmalarını zedeleyen bir meydan okuma olarak görülmüştür (Kende vd., 2018, s. 576-578).

Bu süreçte Avrupa Parlamentosu, Macaristan'daki demokratik gerilemeyi durdurmak amacıyla Lizbon Antlaşması'nın "nükleer seçeneği" olarak bilinen 7. Maddesini gündeme getirmiştir. Avrupa Birliği Antlaşması'nın (TEU) 7. Maddesi, bir üye devletin demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi temel değerleri "ciddi ve sürekli biçimde ihlal etmesi" durumunda, oy hakkının askıya alınması gibi yaptırımları öngörmektedir (TEU, 2012, Article 7). Aralık 2017'de gündeme gelen ve 2018'de Avrupa Parlamentosu'nun onayıyla resmen tetiklenen bu süreç, AB'nin normatif bir aktör olarak demokratik bütünlüğünü koruma iradesini yansıtmaktadır (Pech, 2010, s. 360-362). Ancak sürecin işleyişi, Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın (TFEU) 354. maddesinde belirtilen "nitelikli çoğunluk" ve nihai yaptırım için Konsey'de aranan "oy birliği" şartı nedeniyle siyasi engellere takılmıştır (TFEU, 2016, Article 354). Sedelmeier'in (2016, s. 341) belirttiği üzere, AB demokratik gerilemeye karşı güvenlik mekanizmalarını işletmeye çalışsa da, üye devletler arasındaki siyasi bölünmeler ve Macaristan'ın Polonya gibi müttefiklerinin veto gücü, 7. Madde'yi etkisiz kılmıştır (Bakke ve Sitter, 2020; Closa, 2018, s. 697-698).

İlişkilerdeki bir diğer kırılma noktası, 2020 yılındaki COVID-19 pandemisi olmuştur. Fidesz hükümeti, pandeminin yarattığı belirsizlik ortamını yürütme yetkilerini anayasal denetimden kaçırarak genişletmek adına stratejik bir fırsata dönüştürmüştür. Mart 2020'de kabul edilen 'Koronavirüs Yasası' (Authorization Act), hükümete süre sınırı olmaksızın kararnamelerle (rule by decree) ülkeyi yönetme yetkisi vermiştir. Korkut'un (2020) da isabetle belirttiği üzere, toplumdaki korku iklimi otoriter liderler tarafından iktidarlarını perçinlemek için araçsallaştırılmıştır. Hükümet bu olağanüstü yetkileri yalnızca halk sağlığı için değil; muhalif belediyelerin gelir kaynaklarını kısıtlamak, kamu ihalelerini yandaş sermayeye aktarmak ve eleştirel sesleri 'yalan haber yayma' suçlamasıyla susturmak amacıyla kullanarak demokratik süreçleri daha da zayıflatmıştır. Bu dönemde AB'nin pandemiye

verdiği ilk tepkinin gecikmeli ve tutarsız olması da Brüksel'in kriz yönetimi kapasitesini sorgulatarak Orbán'ın elini güçlendirmiştir (Deruelle ve Engeli, 2021; Goniewicz vd., 2020).

Siyasi mekanizmaların (7. Madde) tıkanması üzerine AB, 2020 sonrasında strateji değiştirerek mali yaptırımlara yönelmiştir. AB bütçesi kapsamında kabul edilen "Hukukun Üstünlüğü Koşulluluk Regülasyonu", hukukun üstünlüğü konusunda ciddi yetersizlikler gösteren üye devletlerin fonlara erişimini kısıtlamayı hedeflemiştir (Hoxhaj, 2022). Bu mekanizma, Macaristan'ı fon kesintisi tehdidiyle müzakere masasına oturtmayı başarmış ve AB'nin demokratik ilkelere bağlılığı konusunda yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur (Priebus ve Anders, 2023, s. 236).

Ancak tüm bu çok yönlü yaklaşımlara rağmen, AB'nin müdahale stratejilerinin etkinliği akademik literatürde tartışmalı kalmaya devam etmektedir. Kimi uzmanlar, sivil toplumun desteklenmesi ve yargısal mekanizmaların işletilmesi yönündeki çabaları olumlu bulurken (Pospieszna ve Weber, 2020); kimileri ise AB'nin otoriter eğilimler karşısında "pasif" ve "kademeli" bir yaklaşım benimsediğini, bunun da hayal kırıklığı yarattığını savunmaktadır (Emmons ve Pavone, 2020; Halmai, 2018). Sonuç olarak Macaristan örneği, AB'nin bir üye devletteki demokratik erozyonu durdurma konusundaki kurumsal ve siyasi sınırlarını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tartışma

Bu çalışmanın bulguları, Macaristan'ın dış politikasındaki "Doğuya Açılım" stratejisinin ve özellikle Rusya ile derinleşen ilişkilerinin, yalnızca jeopolitik bir denge arayışı olmadığını; bunun Fidesz hükümetinin iç politikadaki otoriter konsolidasyon sürecinin doğrudan bir çıktısı olduğunu göstermektedir. Macaristan örneği, bir AB üyesi devletin demokratik gerileme (democratic backsliding) sürecinde, rejimin bekasını sağlamak adına dış politikayı nasıl bir "kalkan" olarak kullandığını ortaya koymaktadır.

Birinci olarak, çalışmada elde edilen veriler, Orbán yönetiminin iç politikadaki hegemonya arayışının, AB normlarıyla kaçınılmaz bir çatışma yarattığını göstermektedir. Hoffmann ve Gárdos-Orosz'un (2022) vurguladığı üzere, hukukun siyasi bir araç haline getirilmesi ve yargı bağımsızlığının aşındırılması, Brüksel ile Budapeşte arasındaki güven ilişkisini koparmıştır. Benzer şekilde Ozer ve diğerlerinin (2023) işaret ettiği gibi, hukukun üstünlüğünün popülist otoriterizm kışkıracı erozyona uğraması, Macaristan'ı Avrupa'nın normatif çerçevesinden uzaklaştırmıştır. Bu noktada Rusya, Macaristan için "alternatif bir meşruiyet alanı" olarak devreye girmektedir. AB'nin azınlık hakları ve çok kültürlülük konusundaki eleştirileri karşısında Orbán yönetimi, bu baskıları "ulusal egemenliğe müdahale" olarak çerçevelemekte ve insan hakları sicili sorgulanmayan Rusya ile ilişkileri, Batı'nın normatif dayatmalarına karşı bir egemenlik ilanı olarak sunmaktadır. İkinci olarak, Macaristan'ın otoriterleşme süreci, Moisés Naím'in (2022) "gücün intikamı" olarak kavramsallaştırdığı küresel otokratik ağ ile uyumlu bir seyir izlemektedir. Orbán, Rusya ile kurduğu ilişki sayesinde, AB fonlarının kesilmesi (conditionality mechanism) riskine karşı ekonomik bir "emniyet sübabı" oluşturmayı hedeflemiştir. Paks II nükleer santrali ve uzun vadeli doğalgaz anlaşmalarıyla somutlaşan bu ekonomik pragmatizm, Fidesz'in popülist refah vaatlerini sürdürmesi için gerekli kaynağı sağlarken, aynı zamanda enerji güvenliğini siyasi bir pazarlık unsuru haline getirmektedir. Dolayısıyla ekonomi, burada bağımsız bir değişken olmaktan çıkıp, rejimin devamlılığını sağlayan stratejik bir araca dönüşmektedir. Üçüncü ve belki de en kritik husus, Fidesz hükümetinin inşa ettiği yeni tarihsel bellek ve kimlik anlatısının dış politikadaki yansımalarıdır. Macaristan'ın resmi söyleminde, 1989 demokratik geçişinin liberal değerleri yerine, giderek artan bir dozda 1920-1944 arası Horthy döneminin ve "Büyük Macaristan" nostaljisinin referans alınması, ülkenin Batı ile olan ontolojik bağını zayıflatmaktadır. Miklós Horthy döneminin aklanması ve II. Dünya Savaşı sırasındaki Mihver ittifakının tarihsel yükünün reddedilmesi, Macaristan'ı Avrupa'nın "geçmişle yüzleşme"

kültüründen koparmaktadır. Bu tarihsel revizyonizm, Putin Rusyası'nın emperyal tarih okumasıyla ideolojik bir rezonans yaratmakta; Orbán'a içeride milliyetçi tabanı birleştirme, dışarıda ise liberal Batı değerlerine karşı "geleneksel değerlerin savunucusu" rolünü üstlenme imkânı vermektedir.

Sonuç olarak, Macaristan'da sivil toplumun baskılanması, medyanın merkezileşmesi ve azınlık haklarının ihlali ile başlayan iç süreç, dış politikada Rusya ile yakınlaşmayı "zorunlu bir tercih" haline getirmiştir. İçerideki otoriterleşme derinleştikçe, dışarıdaki "otokratik dayanışma" ihtiyacı artmakta; bu da Macaristan'ı AB içerisinde bir "Truva Atı" konumuna sürükleyerek Birlik'in ortak dış politika oluşturma kapasitesini zayıflatmaktadır.

Sonuç

Bu çalışma, Macaristan'ın 1998-2025 yılları arasındaki siyasi dönüşümünü, "aşırı sağ" kavramsallaştırmasının ötesine geçerek, popülizm teorisi ve dış politikadaki stratejik özerklik arayışı çerçevesinde incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, Viktor Orbán liderliğindeki Fidesz'in yükselişinin, salt bir ideolojik radikalleşme olmadığını; aksine 1990'lardaki geçiş süreci ve 2000'lerin başındaki AB entegrasyonunun yarattığı ekonomik hayal kırıklıklarına verilen popülist bir yanıt olduğunu göstermektedir. Fidesz, Trianon travması gibi tarihsel mağduriyetleri ve "Batı tipi refaha ulaşamama" öfkesini başarılı bir şekilde araçsallaştırarak, 2010 sonrasında "merkezi güç sahası"nı inşa etmiştir.

İç siyasete ilişkin bulgular, Orbán iktidarının seçim zaferlerini sadece seçmen desteğiyle değil, devletin kurumsal mimarisinde yapılan köklü değişikliklerle garanti altına aldığını ortaya koymaktadır. 2011 Anayasası, medya üzerindeki merkezi kontrol (KESMA), seçim sistemindeki değişiklikler ve yargı bağımsızlığını sınırlayan düzenlemeler, demokratik denge ve denetleme mekanizmalarını zayıflatmıştır. Bu "illiberal" dönüşüm, kriz anlarında (2015 Mülteci Krizi ve 2020 Pandemisi) güvenlikçi bir söylemle meşrulaştırılmış; "ulusal egemenlik" vurgusu, demokratik gerileme eleştirilerine karşı en güçlü kalkan olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın dış politikaya ilişkin en önemli çıktısı, Macaristan'ın Rusya ve Çin ile geliştirdiği ilişkilerin ideolojik bir savrulma değil, bilinçli bir "Bağlantısallık" (Connectivity) stratejisi olduğudur. Macaristan, Batı ittifakı (NATO ve AB) içinde kalmaya devam ederken, Doğu'ya Açılım politikasıyla küresel güç rekabetinde taraf tutmayı reddetmekte ve jeopolitik konumunu ekonomik bir kaldıraça dönüştürmeyi hedeflemektedir. Rusya ile enerji alanında, Çin ile yatırım ve lojistik alanında kurulan "pragmatik" ve "otokratik" iş birlikleri, Budapeşte'nin Brüksel'e karşı pazarlık gücünü artıran birer araçtır.

Sonuç olarak, Macaristan ile AB arasında 7. Madde süreci ve Hukuk Devleti Koşulluluğu mekanizmasıyla derinleşen kriz, teknik bir uyum sorunu olmanın ötesinde, normatif bir çatışmadır. AB, Macaristan'ı demokratik değerlerden sapmakla suçlarken; Orbán hükümeti bu eleştirileri "ulusal iradeye müdahale" olarak çerçeveleyip iç siyasette konsolidasyon aracı olarak kullanmaktadır. Bu bağlamda Macaristan örneği, liberal demokrasiden uzaklaşan orta ölçekli devletlerin, çok kutuplu dünya düzeninde "bağlantısallık" stratejiler izleyerek Batı merkezli hiyerarşiye nasıl meydan okuyabildiğini gösteren çarpıcı bir modeldir.

Tüm bu gelişmeler, AB'nin temel değerlerine – hukukun üstünlüğü, demokrasi, temel haklar – karşı içerden gelen tehditler karşısında kurumsal reflekslerinin hem geliştiğini hem de sınırdığını ortaya koymaktadır. Macaristan örneği, AB'nin yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda normatif bir birlik olma iddiasının sınırdığı bir "turnusol kâğıdı" işlevi görmektedir. Gelecek dönemde, AB'nin demokratik gerileme eğilimlerine karşı daha kararlı, tutarlı ve etkin mekanizmalar geliştirmesi; yalnızca Macaristan özelinde değil, tüm Birlik için kurucu değerlerin sürdürülebilirliği ve AB'nin küresel aktör olarak güvenilirliği açısından hayati önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Ágh, A. (2017). *Cultural war and reinventing the past in Poland and Hungary: The politics of historical memory in East–Central Europe*. *Polish Political Science Yearbook*, 45, 32–44. <https://doi.org/10.15804/ppsy2016003>
- Ahmed, R., & Pisoiu, D. (2020). Uniting the far right, s. How the far-right extremist, new right, and populist frames overlap on Twitter – A German case study. *European Societies*, 23(2), 232–254. <https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1818112>
- Anghel, V., & Jones, E. (2024). What went wrong in Hungary. *Journal of Democracy*, 35(2), 52–64. <https://doi.org/10.1353/jod.2024.a922833>
- Arato, A. (2010). Post-sovereign constitution-making in Hungary: After success, partial failure, and now what? *South African Journal on Human Rights*, 26(1), 19–44.
- Bakke, E. W., & Sitter, N. (2020). The EU's enfants terribles, s. Democratic backsliding in Central Europe since 2010. *Perspectives on Politics*, 20(1), 22–37. <https://doi.org/10.1017/s1537592720001292>
- Balázs, O. (2023). *Huszárvágás: A magyar konnektivitás stratégiája* [The Hungarian Strategy of Connectivity]. MCC Press.
- Bánkuti, M., Halmai, G., & Scheppele, K. L. (2012). Hungary's Illiberal Turn: Disabling the Constitution. *Journal of Democracy*, 23(3), 138–146.
- Beger, P. (2023). *Hungary's asylum and migration policy, s. Transformation in three phases*. (Ed. In E. Bos & A. Lorenz), *Politics and society in Hungary, s. (De)Democratization, Orbán, and the EU* (189–206). Wiesbaden, s. Springer.
- Benczes, R., & Szabó, L. P. (2020). Brussels – Boss, bully or the big brother? *Jezikoslovlje*, 21(3), 345–369. <https://doi.org/10.29162/jez.2020.11>
- Bíró-Nagy, A. (2016). Hungarian asylum law and policy in 2015–2016, s. Securitization instead of loyal cooperation. *German Law Journal*, 17(6), 1033–1082. <https://doi.org/10.1017/s2071832200021581>
- Bíró-Nagy, A. (2021). Orbán's political jackpot, s. Migration and the Hungarian electorate. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(2), 405–424. <https://doi.org/10.1080/1369183x.2020.1853905>
- Bobbio, N. (1996). *Left and right, s. The significance of a political distinction* (A. Cameron, Trans. & Intro.). University of Chicago Press.
- Bohle, D., & Greskovits, B. (2012). *Capitalist diversity on Europe's periphery*. Cornell University Press.
- Bozóki, A. (2015). Broken democracy, predatory state and nationalist populism. *Athenaeum. Polish Political Science Studies*, 48, 247–262. <https://doi.org/10.15804/athena.2015.48.16>
- Bozóki, A., & Hegedüs, D. (2018). An externally constrained hybrid regime, s. Hungary in the European Union. *Democratization*, 25(7), 1173–1189. <https://doi.org/10.1080/13510347.2018.1455664>
- Closa, C. (2018). The politics of guarding the treaties, s. Commission scrutiny of rule of law compliance. *Journal of European Public Policy*, 26(5), 696–716. <https://doi.org/10.1080/13501763.2018.1477822>
- Cornelius, D. S. (2011). *Hungary in World War II, s. Caught in the cauldron*. Fordham University Press.
- Deruelle, T., & Engeli, I. (2021). The COVID-19 crisis and the rise of the European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). *West European Politics*, 44(5–6), 1376–1400. <https://doi.org/10.1080/01402382.2021.1930426>
- Durakçay, F. A. (2023). The European Union's policies to protect the rule of law in the case of democratic backsliding in Hungary. *Akademik Hassasiyetler*, 10(22), 1–28. <https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1295652>

- Emmons, C., & Pavone, T. (2020). *The rhetoric of inactivity: Failing to enforce European Union law*. *Journal of European Public Policy*.
- Fabry, A. (2018). Neoliberalism, crisis and authoritarian–ethnicist reaction, s. The ascendancy of the Orbán regime. *Competition & Change*, 23(2), 165–191. <https://doi.org/10.1177/1024529418813834>
- Gattinara, P. C., & Froio, C. (2023). When the far right makes the news, s. Protest characteristics and media coverage of far-right mobilization in Europe. *Comparative Political Studies*, 57(3), 419–452. <https://doi.org/10.1177/00104140231169029>
- Gómez, R., Mustillo, T., & Vercesi, M. (2023). Political developments and data in 2022, s. Introducing the 2023 political data yearbook. *European Journal of Political Research Political Data Yearbook*, 62(1), 3–15. <https://doi.org/10.1111/2047-8852.12431>
- Goniewicz, K. vd. (2020). Current response and management decisions of the European Union to the COVID-19 outbreak, s. A review. *Sustainability*, 12(9), 3838. <https://doi.org/10.3390/su12093838>
- Goodman, S. (2020). The rhetorical use of the threat of the far-right in the UK Brexit debate. *British Journal of Social Psychology*, 60(3), 1012–1026. <https://doi.org/10.1111/bjso.12432>
- Greskovits, B. (1998). *The political economy of protest and patience: East European and Latin American transformations compared*. Central European University Press.
- Gyöngyösi, G., & Verner, E. (2021). Financial crisis, creditor-debtor conflict, and populism. *Journal of Finance*. (Forthcoming). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3289741>
- Hajnal, G., & Hajnal, Á. (2023). Economics, ideas or institutions? Agencification through government-owned enterprises in illiberal contexts, s. The case of Hungary. *Public Policy and Administration*, 39(2), 171–192. <https://doi.org/10.1177/09520767221144346>
- Halikiopoulou, D., & Vasilopoulou, S. (2016). Breaching the social contract, s. Crises of democratic representation and patterns of extreme right party support. *Government and Opposition*, 53(1), 26–50. <https://doi.org/10.1017/gov.2015.43>
- Halikiopoulou, D., & Vlandas, T. (2020). When economic and cultural interests align, s. The anti-immigration voter coalitions driving far right party success in Europe. *European Political Science Review*, 12(4), 427–448. <https://doi.org/10.1017/s175577392000020x>
- Halmai, G. (2018). The possibility and desirability of rule of law conditionality. *Hague Journal on the Rule of Law*, 11(1), 171–188. <https://doi.org/10.1007/s40803-018-0077-2>
- Hoffmann, T., & Gárdos-Orosz, F. (2022). Populism and Law in Hungary – Introduction to the Special Issue. *Review of Central and East European Law*, 47(1), 1-11.
- Hoxhaj, A. (2021). The CJEU in *Commission v Hungary* higher education defends academic freedom through WTO provisions. *Modern Law Review*, 85(3), 773–786. <https://doi.org/10.1111/1468-2230.12686>
- Jenne, E. K. & Mudde, C. (2012). Hungary’s illiberal turn, s. Can outsiders help? *Journal of Democracy*, 23(3), 147–155. <https://doi.org/10.1353/jod.2012.0057>
- Jonge, L. de. (2018). The populist radical right and the media in the Benelux, s. Friend or foe? *The International Journal of Press/Politics*, 24(2), 1–21. <https://doi.org/10.1177/1940161218821098>
- Jost, J. T., & Kende, A. (2019). Setting the record straight, s. System justification and rigidity-of-the-right in contemporary Hungarian politics. *International Journal of Psychology*, 55(S1), 96–115. <https://doi.org/10.1002/ijop.12631>

- Kelemen, R. D. (2017). Europe's other democratic deficit, s. National authoritarianism in Europe's democratic union. *Government and Opposition*, 52(2), 211–238. <https://doi.org/10.1017/gov.2016.41>
- Kende, A., Hadarics, M., & Szabó, Z. P. (2018). Inglorious glorification and attachment, s. National and European identities as predictors of anti- and pro-immigrant attitudes. *British Journal of Social Psychology*, 58(3), 569–590. <https://doi.org/10.1111/bjso.12280>
- Korkut, U. (2020). Hungary's Viktor Orbán now rules by decree in troubling example of how coronavirus fear enables authoritarians to tighten their grip. *The Conversation*. <https://theconversation.com/hungarys-viktor-orban-now-rules-by-decree-in-troubling-example-of-how-coronavirus-fear-enables-authoritarians-to-tighten-their-grip-135252>
- Körösényi, A., Illés, G., & Gyulai, A. (2020). *The Orbán regime: Plebiscitary leader democracy in the making*. Routledge.
- Lendvai, P. (2017). *Orbán, s. Europe's new strongman*. New York, s. Oxford University Press.
- Lindstrom, N. (2020). Aiding the state, s. Administrative capacity and creative compliance with European state aid rules in new member states. *Journal of European Public Policy*, 28(11), 1789–1806. <https://doi.org/10.1080/13501763.2020.1791935>
- Lorenz, A., & Bos, E. (2023). *(De-)Democratization in Hungary, party competition, and structural constraints*. (Ed. In E. Bos & A. Lorenz), *Politics and society in Hungary, s. (De-)Democratization, Orbán, and the EU* (1–21). Wiesbaden, s. Springer.
- Molnár, G., & Whigham, S. (2019). Radical right populist politics in Hungary, s. Reinventing the Magyars through sport. *International Review for the Sociology of Sport*, 56(1), 133–148. <https://doi.org/10.1177/1012690219891656>
- Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 39(4), 541–563.
- Müller, P., & Gazsi, D. (2022). Populist capture of foreign policy institutions, s. The Orbán government and the de-Europeanization of Hungarian foreign policy. *JCMS, s. Journal of Common Market Studies*, 61(2), 397–415. <https://doi.org/10.1111/jcms.13377>
- Naím, M. (2022). *The Revenge of Power: How Autocrats Are Reinventing Politics for the 21st Century*. St. Martin's Press.
- Ozer, S., Gunes Gulal, A. G., & Polat, Y. K. (2023). The Rule of Law in the Grip of Populist Authoritarianism: Hungary and Poland. *Politics & Policy*, 51, 936–959.
- Öner, S. (2015). Different manifestations of the rise of far-right in European politics, s. The cases of Germany and Austria. *Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 22(2), 85–106. <https://doi.org/10.29228/mjes.86>
- Palonen, E. (2013). Millennial politics of architecture, s. Myths and nationhood in Budapest. *Nationalities Papers*, 41(4), 536–551. <https://doi.org/10.1080/00905992.2012.743509>
- PASOS. (2023). Hungary's future: anti-immigration, anti-multiculturalism and anti-Roma?. Policy Association for an Open Society.
- Pech, L. (2010). 'A union founded on the rule of law', s. Meaning and reality of the rule of law as a constitutional principle of EU law. *European Constitutional Law Review*, 6(3), 359–396. <https://doi.org/10.1017/s1574019610300034>
- Popping, R. (2012). Democratic transformation in Hungary 1990–1997, s. A cross examination. *Quality & Quantity*, 47(5), 2415–2424. <https://doi.org/10.1007/s11135-012-9661-z>
- Popping, R., & Roberts, C. W. (2020). Political rhetoric in the Hungarian press during the communist regime. *Journalism*, 21(10), 1502–1521. <https://doi.org/10.1177/1464884917728595>

- Pospieszna, P., & Weber, P. (2020). Amplifying and nullifying the impact of democratic sanctions through aid to civil society. *International Interactions*, 46(5), 724–748. <https://doi.org/10.1080/03050629.2020.1791108>
- Priebe, S., & Anders, L. H. (2023). Fundamental change beneath the surface, s. The supranationalisation of rule of law protection in the European Union. *JCMS, s. Journal of Common Market Studies*, 62(1), 224–241. <https://doi.org/10.1111/jcms.13489>
- Richardson, J., & Wodak, R. (2022). Anti-Sorosism. In *Discourses of the Populist Radical Right* (pp. 395–420). <https://doi.org/10.1075/dapsac.98.17ric>
- Scheiring, G. (2020). *The retreat of liberal democracy: Authoritarian capitalism and the accumulative state in Hungary*. Palgrave Macmillan.
- Sebök, M., Horváth, A., & Balázs, Á. M. (2018). Electoral reforms, entry barriers and the structure of political markets, s. A comparative analysis. *European Journal of Political Research*, 58(2), 741–768. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12309>
- Sedelmeier, U. (2016). Political safeguards against democratic backsliding in the EU, s. The limits of material sanctions and the scope of social pressure. *Journal of European Public Policy*, 24(3), 337–351. <https://doi.org/10.1080/13501763.2016.1229358>
- Szabó, Z. P., & Lönnqvist, J.-E. (2021). Who’s in power matters, s. System justification and system derogation in Hungary between 2002 and 2018. *International Journal of Psychology*, 56(5), 679–687. <https://doi.org/10.1002/ijop.12747>
- Şahin, K. (2007). Bir ideoloji olarak “Milliyetçilik”. *Akademik Bakış, s. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (12), İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi – Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tok, G. C. (2018). Göçün siyasallaşması ve Macaristan’da rekabetçi otoriterliğin yükselişi. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (2018), 88–117. <https://doi.org/10.25294/auibfd.420805>
- Treaty on European Union. (2012). Article 7 – Suspension clause. *EUR-Lex*. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/suspension-clause-article-7-of-the-treaty-on-european-union.html>
- Treaty on the Functioning of the European Union. (2016). Article 354. *OJ C 202, 7.6.2016*, p. 197. https://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/art_354/oj
- Vidnianskyi, S. (2024). ‘This is not our war’, s. The position of Hungary on Russia’s war against Ukraine and its impact on regional security. *Diplomatic Ukraine, XXV*, 717–730. <https://doi.org/10.37837/2707-7683-2024-28>
- Waters, K., & Call, S. (2024). The European Union as a target, s. When do democratic backsliders rhetorically challenge the EU? *JCMS, s. Journal of Common Market Studies*, 63(3), 683–703. <https://doi.org/10.1111/jcms.13641>
- Williamson, S. R., Jr. (2014). 1914, s. Austria-Hungary, the origins, and the first year of World War I. (Ed. In G. Bischof & F. Karlhofer), *Contemporary Austrian studies, s. Vol. 23* (pp. 22–24). UNO Press; Innsbruck University Press.
- Winslow, A. (2016). Shifting immigration policies in response to the Syrian refugee crisis across the European Union, s. A case analysis of Germany, Hungary, and Lithuania. *Claremont-UC Undergraduate Research Conference on the European Union, 2016(1)*, 101–113. <https://doi.org/10.5642/urceu.201601.09>
- Wondreys, J. (2023). Putin’s puppets in the West? The far right’s reaction to the 2022 Russian (re)invasion of Ukraine. *Party Politics*, 31(2), 299–309. <https://doi.org/10.1177/13540688231210502>
- Yılmaz, E. (2024). 1780’den günümüze Milletler ve Milliyetçilik “Program, Mit, Gerçeklik”. *Milliyetçilik Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 133–139. <https://doi.org/10.53425/madergisi.1448024>

Extended Summary

This academic study presents a comprehensive analysis of the profound political and societal transformations that have reshaped Hungary between 1998 and 2025. The research specifically focuses on the mechanisms behind the rise of populist politics and the subsequent institutionalization of an illiberal democratic model under the leadership of Viktor Orbán and the Fidesz party. While a significant body of earlier literature has tended to categorize the Fidesz regime strictly within the confines of "far-right" extremism or neo-fascism, this research challenges such binary classifications. Instead, it argues that the Fidesz government is best understood through the theoretical lens of radical populism combined with a pragmatic pursuit of "strategic autonomy." The primary objective is to explore the fundamental dynamics of democratic backsliding, isolating the specific socio-economic drivers that facilitated this shift—most notably the deep-seated disillusionment with the unfulfilled promises of the post-1989 neoliberal transition and the harsh economic realities associated with European Union integration. The core problem addressed is the dual nature of the regime's strategy: how the Fidesz government has successfully utilized a domestic "central power field" to monopolize internal authority while simultaneously executing a foreign policy of "Connectivity" to enhance its leverage and bargaining power within the Euro-Atlantic alliance.

The methodological framework of the study employs a rigorous qualitative research approach, utilizing both descriptive and comparative analysis techniques to scrutinize the domestic and foreign policy orientations of the Hungarian government. By analyzing party manifestos, legislative texts, and foreign policy doctrines, the study tests the hypothesis that the ascendancy of Fidesz was not merely an ideological drift but a calculated populist response to the systemic failures of the post-communist era. These failures created a vacuum that allowed the government to dismantle democratic checks and balances under the guise of restoring national sovereignty. Theoretically, the paper shifts the analytical focus from traditional "far-right" labels to the concept of "populism" as defined by Cas Mudde. It examines how Orbán has masterfully constructed a Manichean divide, positioning "the pure people" (the Hungarian nation) against "the corrupt elite" (liberal intellectuals and opposition figures) and external antagonists, specifically "Brussels bureaucrats" and supranational organizations.

The paper chronicles Hungary's political trajectory by dividing the Orbán era into two distinct, yet developmentally linked, periods. The first period (1998–2002) marks a "conservative prelude," where Fidesz governed within a coalition framework and generally operated within established democratic norms. However, this period already exhibited signs of a shift from the party's roots as a liberal youth movement toward a national-conservative discourse emphasizing "Civic Hungary." The second period (2010–Present) represents a radical systemic rupture following the "voting booth revolution." The study provides a detailed account of how the government utilized its constitutional supermajority to enact the 2011 Fundamental Law. This new constitution effectively centralized power, weakened the independence of the judiciary, and facilitated the capture of the media landscape, culminating in the creation of the Central European Press and Media Foundation (KESMA). This era is further characterized by the government's skillful management of external shocks—such as the 2015 migration crisis and the COVID-19 pandemic—by employing a securitized rhetoric that legitimized the indefinite expansion of executive power and the gradual erosion of the rule of law.

A significant portion of the study is dedicated to the strategic transformation in Hungary's foreign policy, analyzing the pivot from a purely Western-oriented Atlanticism to the "Eastern Opening" (Keleti Nyitás) and the more recent "Connectivity" strategy theorized by Balázs Orbán. The research posits that Hungary aims to function as a "keystone state"—a geopolitical hinge facilitating trade, technology transfer, and investment between the Western alliance (EU/NATO) and rising Eastern powers like Russia and China. The study delves into specific case studies, such as the Paks II nuclear plant and the encouragement of Chinese battery manufacturing investments. These relations are analyzed not simply as a betrayal of Western alliances, but as pragmatic, economic survival tools designed to reduce dependence on German industrial cycles and increase leverage against EU conditionality mechanisms. This "peacock dance," as Orbán describes it, attempts to maximize benefits from both geopolitical blocs. However, this approach has led to severe normative conflicts with the European Union, triggering Article 7 proceedings and the activation of the Rule of Law Conditionality Mechanism, which has frozen significant cohesive funds.

In conclusion, the findings suggest that the tensions between Hungary and the EU are not temporary political disputes but deep-seated normative conflicts regarding the nature of democracy and sovereignty. The study demonstrates that while the Orbán government has successfully consolidated a "hybrid regime" domestically by instrumentalizing historical grievances (such as the Treaty of Trianon) and national sovereignty, its external strategy of "autocratic solidarity" presents a significant challenge to EU cohesion. Furthermore, the changing security architecture in Europe following the Russian invasion of Ukraine poses existential risks to the sustainability of this balancing act. The war has isolated Hungary within the Visegrad Group (V4) and strained its "strategic autonomy," forcing the regime to navigate an increasingly polarized geopolitical landscape while attempting to maintain the economic viability of its unique "illiberal" governance model.

